

## INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMDA AKTDAN FOYDALANISH

**Umarova Dilafr'o'z Anvarovna**

*Shahrisabz davlat pedagogika instituti "Boshlang'ich ta'lim nazariyasi"  
kafedrasi o'qituvchisi*

**Xurramova Zulayxo Salohiddin qizi**

*Shahrisabz davlat pedagogika instituti boshlang'ich ta'lim yo'nalishi  
4-kurs talabasi*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada integratsiyalashgan ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanishning ahamiyati, metodologiyasi va natijalari ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan yoritilgan. Integratsiya jarayonida raqamli texnologiyalarning tutgan o'rni, o'qituvchining roli, fanlararo bog'liqlikni shakllantirishda AKT vositalarining imkoniyatlari tahlil etilgan. Shuningdek, ilg'or xorijiy va mahalliy tajribalarga asoslangan holda taklif va tavsiyalar bildirilgan.*

**Kalit so'zlar:** *Integratsiyalashgan ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli savodxonlik, fanlararo bog'liqlik, interaktiv ta'lim, innovatsiya.*

**Аннотация:** *В статье рассматриваются важность, методология и результаты использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в интегрированной системе образования с научной, теоретической и практической точки зрения. Проанализированы роль цифровых технологий в интеграционном процессе, роль преподавателя, потенциал средств ИКТ в формировании межпредметных связей. Были также высказаны предложения и рекомендации, основанные на передовом зарубежном и местном опыте.*

**Ключевые слова:** *Интегрированное образование, информационно-коммуникационные технологии, цифровая грамотность, междисциплинарные связи, интерактивное обучение, инновации.*

**Abstract:** *This article discusses the importance, methodology and results of using information and communication technologies (ICT) in an integrated education system from a scientific, theoretical and practical perspective. The role of digital technologies in the integration process, the role of the teacher, and the potential of*

*ICT tools in forming interdisciplinary connections are analyzed. Also, suggestions and recommendations are made based on advanced foreign and local experiences.*

**Keywords:** *Integrated education, information and communication technologies, digital literacy, interdisciplinary connections, interactive education, innovation.*

Zamonaviy ta’lim tizimi kundan-kunga yangilanib, rivojlanib bormoqda. Globallashuv, raqamli texnologiyalar, sun’iy intellekt kabi sohalarning rivojlanishi o’z navbatida ta’limga ham katta ta’sir ko’rsatmoqda. Endilikda ta’lim jarayoni faqat darslik va ma’ruza asosida emas, balki elektron resurslar, interaktiv dasturlar, raqamli platformalar asosida olib borilmoqda. Ayniqsa, integratsiyalashgan ta’limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish dolzarb masalaga aylanmoqda.

Integratsiyalashgan ta’lim bu – turli fanlar o’rtasida bog‘liqlik o’rnatish, bilimlarni amaliyotga yo’naltirish, o’quvchilarni chuqur fikrlashga o’rgatish demakdir. Bunda bir nechta fanlar birlashtirilib, yagona mavzu yoki loyiha doirasida o’rgatiladi. Masalan, ona tili va tabiiy fanni “Atrof-muhit muhofazasi” mavzusi asosida birlashtirish mumkin. Bunday yondashuv o’quvchilarni darslarga nisbatan qiziqishini oshiradi, ularni mantiqiy va tahliliy fikrlashga undaydi.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, AKT vositalari integratsiyalashgan ta’limni yanada samarali qilishda beqiyos ahamiyatga ega. Kompyuterlar, planshetlar, mobil ilovalar, elektron darsliklar, interaktiv taxtalar orqali bilim berish – bu zamonaviy o’qituvchining asosiy vazifasiga aylanmoqda. Endi o’quvchilar mavzularni nafaqat o’qish, balki ko’rish, tinglash, modellash, animatsiyalar yordamida tushunish imkoniyatiga ega bo’lmoqda. Bu esa axborotni ko’proq esda saqlash va chuqurroq anglashga xizmat qiladi. Masalan, informatika va matematika fanlarini birlashtirish orqali dasturlash asoslarini o’rgatish mumkin. Scratch yoki Python kabi dasturlar yordamida bolalar algoritmik fikrlashni o’zlashtiradi, o’z loyihalarini yaratadi. Tabiiy fan va texnologiya fanlarida esa simulyatsiyalar yordamida inson organizmini virtual tarzda ko’rib chiqish mumkin. Shu bilan birga, tarix fanida virtual sayohatlar, adabiyotda esa raqamli hikoya (digital storytelling) kabi usullar o’quvchilarning ishtirokini kuchaytiradi.

Albatta, bunday ta’limni samarali tashkil etish uchun o’qituvchilarning malakasi muhimdir. Zamonaviy o’qituvchi faqat o’z fani bo’yicha bilimga ega bo’lishi emas,

balki AKT vositalaridan foydalanish, ularni darsga moslashtira olish, o‘quvchilarning qiziqishini hisobga olish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi zarur. Buning uchun o‘qituvchilar muntazam ravishda malaka oshirish kurslarida qatnashishi, raqamli savodxonlikni rivojlantirishi kerak. Ammo integratsiyalashgan ta’limda AKTdan foydalanish jarayonida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim hududlarda internet tarmog‘ining sustligi, texnik vositalarning yetishmasligi, barcha maktablarda zarur dasturiy ta’minotning mavjud emasligi kabi muammolar bor. Bundan tashqari, ba’zi o‘qituvchilar hali ham an’anaviy metodlardan voz kecha olmayapti. Bu esa yangi texnologiyalarni joriy qilishga to‘sqinlik qiladi. Shunga qaramay, bugungi kunda O‘zbekistonda raqamli ta’limga katta e’tibor berilmoqda. Prezident qarorlari asosida maktablar AKT vositalari bilan ta’minlanmoqda, “Raqamli ta’lim” platformasi orqali elektron darslar taklif etilmoqda. STEAM ta’lim yondashuvi – ya’ni fan, texnologiya, muhandislik, san’at va matematikani uyg‘unlashtirgan integratsiyalashgan model – amaliyotga tatbiq etilmoqda. Integratsiyalashgan ta’limda AKTdan foydalanish faqat texnologik yondashuv bilan cheklanmaydi, balki bu jarayon pedagogik mahoratni ham talab etadi. O‘qituvchilar AKTni faqat vosita sifatida emas, balki ta’limiy resurs sifatida ham samarali qo‘llashni o‘rganishi zarur. Masalan, o‘yinli yondashuvlar (gamifikatsiya), loyihaviy o‘qitish, muammoli vaziyatlar asosida ishlash metodlari AKT yordamida yana-da jonli, interaktiv tus oladi. Buning natijasida o‘quvchilar bilimni mustaqil o‘zlashtiradi, muloqotda bo‘ladi va ijodiy fikrlaydi.

Xulosa qilib aytganda, integratsiyalashgan ta’limda AKTdan foydalanish o‘quvchilarning bilim olish jarayonini boyitadi, ularning fikrlash doirasini kengaytiradi va zamonaviy jamiyat talablariga javob beradigan shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. Bu esa nafaqat ta’lim tizimi uchun, balki jamiyatning kelajakdagi taraqqiyoti uchun muhim qadamdir.

### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi" 2017.02.07.
2. <https://lex.uz/acts/-3107036>
3. R.Mavlyanova, N.Raxmankulova. "Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, innovatsiya va integratsiyasi, Toshkent "Voriz nashriyot", 2013.
4. R.A.Mavlonova, N.H.Rahmonqulova. "Boshlang'ich ta'limning integratsiyalashgan pedagogikasi", Toshkent "Ilm ziyo", 2009.
5. Jo'raeva O. \*Integratsiyalashgan ta'lim orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashini shakllantirish\*. – Toshkent: O'qituvchi, 2022.
6. Anvarovna, Umarova Dilafruz. "INTEGRATSIYALASHGAN TA'LIMDA O'YIN TEXNOLOGIYALARI." MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TE Umarova,
7. Dilafruz Anvarovna. "IMPROVING THE METHODOLOGY OF SOCIOEMOTIONAL DEVELOPMENT OF STUDENTS IN THE PROCESS OF TECHNOLOGICAL EDUCATION IN PRIMARY GRADES." Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal 5.03 (2024): 394-403. SOLUTIONS 1.2 (2024): 23-25.
8. Anvarovna, Umarova Dilafruz. "BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA IJTIMOIIY USTANOVKALARNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI." TADQIQOTLAR 31.4 (2024): 3-6.